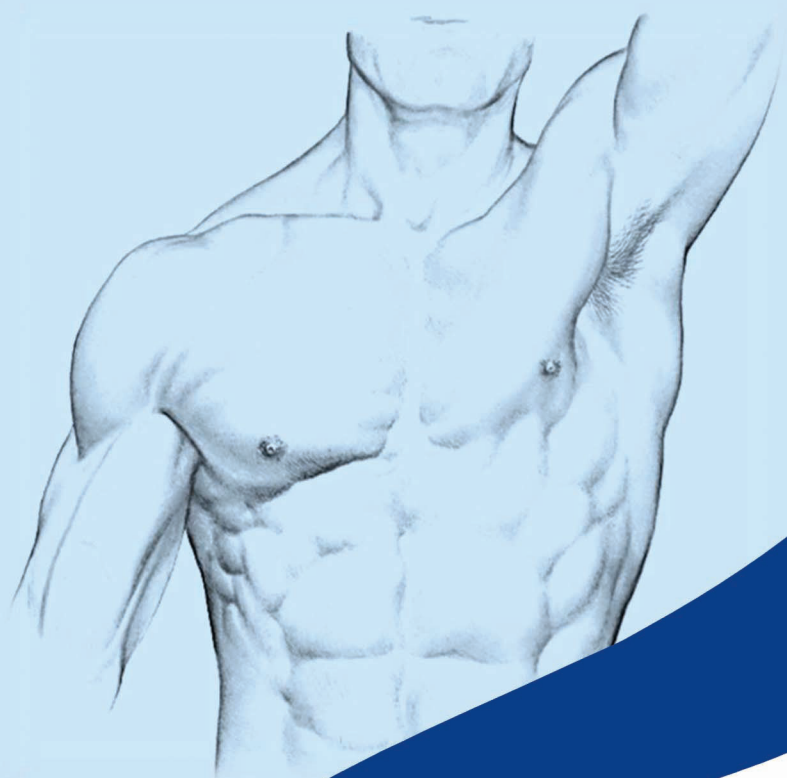

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

ضروریات آناتومی سر، گردن و تنه

برای دانشجویان فیزیوتراپی، کاردرمانی
و سایر رشته‌های توانبخشی و پیراپزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

ضروریات آناتومی سر، گردن و تنه

تألیف: دکتر مریم سلیمانی، شمس‌الدین مرادی

تألیف: دکتر مریم سلیمانی - شمس‌الدین مرادی

Essential for Anatomy of Head & Neck and Trunk

By:

Maryam Soleimani (Ph.D)

Shamseddin Moradi

کتاب حاضر با توجه به نیاز سنجی انجام شده در خصوص واحد
تنه، سر و گردن دانشجویان توانبخشی و سایر رشته‌های
پیراپزشکی در سطوح مختلف و نیز عدم وجود منبعی خلاصه در
خصوص این قسمت‌ها که تمامی مطالب ضروری و بالینی را به
روشنی و با به کارگیری تصاویر مناسب و به صورت تمام رنگی در
اختیار آنان قرار دهد، تألیف و تدوین شده است.

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۴۲-۳۹-۶

قیمت: ۲۹۰۰۰۰ ریال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ضروریات آناتومی سر، گردن و تنه

برای دانشجویان فیزیوتراپی، کاردرمانی و
سایر رشته‌های توانبخشی و پیراپزشکی

دکتر مریم سلیمانی

(استادیار آناتومی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)

شمس‌الدین مرادی

سرشناسه : سلیمانی، مریم
 عنوان و نام پدیدآور : ضروریات آناتومی سر، گردن و تنه: برای دانشجویان فیزیوتراپی، کاردرمانی و سایر رشته‌های توانبخشی و پیراپزشکی / مریم سلیمانی، شمس‌الدین مرادی؛ ویراستار علمی مریم سلیمانی.
 مشخصات نشر : تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : مصور(رنگی).
 شابک : 978-600-6442-39-6
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع : کالبدشناسی انسان
 شناسه افزوده : مرادی، شمس‌الدین، ۱۳۷۳ -
 شناسه افزوده : دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴۲/۲۳ ض ۴ اس/QM
 رده بندی دیویی : ۶۱۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۰۳۹۱۵

نام کتاب: ضروریات آناتومی سر، گردن و تنه

مؤلفین: دکتر مریم سلیمانی، شمس‌الدین مرادی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۴۲-۳۹-۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۹۰۰۰۰ ریال

چاپ اول: ۱۳۹۴

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکیار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

با قدردانی از همکاری

● هماهنگی و نظارت: پرستو تاجیک ● ویراستار ادبی: نرگس مرادی

● ویراستار علمی: دکتر مریم سلیمانی

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا ● طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

پیش گفتار

سپاس و ستایش بیکران خداوند یگانه را که جمال، کمال و بزرگی سزاوار اوست. آناتومی تنه، سر و گردن یکی از اساسی‌ترین و مفصل‌ترین مباحث پزشکی است که به بررسی و توضیح نواحی مذکور می‌پردازد.

با توجه به طرح درس وزارت بهداشت و نیز گستردگی مطالب این بخش و نیاز دانشجویان به منبعی خلاصه که با تصاویر مناسب بتواند کمک به درک و فهم این نواحی کند و نیز با توجه به تجربه تدریس این درس در طول ترم‌های متوالی، بر آن شدیم تا با تدوین این کتاب، دانشجویان رشته‌های مختلف و به ویژه رشته‌های توانبخشی را در یادگیری این نواحی آناتومی به فراخور نیاز خود و با اشاره به نکات کلینیکی یاری کنیم، تا دانشجویان با انگیزه بیشتری به فراگیری این درس همت بگذارند. در اینجا بر خود واجب می‌دانم تا از همیاری و همکاری سرکار خانم صفورا کنعانی سپاسگزاری نمایم. کتاب حاضر بی‌تردید خالی از اشکال نبوده و نویسندگان، نظرات و پیشنهادات استادان فن و دانشجویان عزیز را با نهایت خرسندی پذیرا هستند.

با سپاس فراوان

دکتر مریم سلیمانی

Soleimanii.maryam@gmail.com

تهران - تابستان ۱۳۹۴

فهرست مطالب

فصل سوم: شکم

حدود ظاهری شکم	۵۸
مهره‌های کمری (L1 تا L5) Lumbar Vertebra	۵۸
شکم (Abdomen)	۶۰
عضلات شکم (Muscle Abdomen)	۶۱
عضله مایل خارجی (External oblique muscle)	۶۲
عضله مایل داخلی (Internal oblique muscle)	۶۲
عضله عرضی شکمی (Transverse abdominal)	۶۲
عضله راست شکمی (Rectus abdominis)	۶۲
غلاف رکتوس (Rectus Sheath)	۶۳
عضله مربع کمری (Quadratus Lumborum)	۶۴
عروق و اعصاب سطحی شکم	۶۴
شریان‌های جداری شکم	۶۶
کانال اینگوینال (Inguinal canal)	۶۷
عناصر محدود کننده کانال اینگوینال	۷۰
فتق مستقیم	۷۱
فتق غیر مستقیم	۷۱
محتویات شکم	۷۲
حفره صفاقی (Peritoneal cavity)	۷۲
معدة (Stomach)	۷۵
روده باریک (Small intestine)	۷۶
دوازدهه (Duodenum)	۷۶
تهی روده (Jejunum)	۷۷
روده دراز (Ileum)	۷۷
روده بزرگ (Colon)	۸۰
روده کور (Cecum)	۸۰
کولون صعودی (Colon Ascending)	۸۱
کلون عرضی (Transverse Colon)	۸۱
کلون نزولی (Descending Colon)	۸۱
سیگموئید (Sigmoid Colon)	۸۱
راست روده (Rectum)	۸۲
ساکولیشن	۸۲
زوائد گوشواره‌ای (Epiploic Appendices)	۸۳
کبد (Liver)	۸۳
کیسه صفرا (Gall Bladder)	۸۶
درد کیسه صفرا	۸۷
لوزالمعدة (Pancreas)	۸۸

فصل اول: اصطلاحات پایه در آناتومی

کلیات	۸
وضعیت تشریحی (Anatomical Position)	۹
اصطلاحات تشریحی	۹
صفحات و خطوط فرضی در آناتومی	۹

فصل دوم: قفسه سینه

حدود قفسه سینه (Thorax)	۱۲
دنده و جناغ (Rib And Sternum)	۱۴
دنده‌های Typic	۱۵
دنده‌های Atypic	۱۵
مهره (Vertebra)	۱۶
ستون مهره‌ها (Vertebral column)	۱۶
مهره‌های سینه‌ای (Thoracic Vertebrae)	۱۸
ویژگی مهره‌های سینه‌ای	۱۹
عضلات پشت (Muscles Of The Back)	۲۰
پستان (Breast)	۲۲
عضلات بین دنده‌ای (Intercostal muscles)	۲۳
عضلات بین دنده‌ای خارجی (External)	۲۳
عضلات بین دنده‌ای داخلی	۲۴
عضله عرضی سینه‌ای (Transversus thoracis)	۲۴
خون رسانی قفسه سینه	۲۵
دیافراگم (Diaphragm)	۲۹
میان سینه (Mediastineum)	۳۰
ریه (Lung)	۳۱
پرده جنب (Pleura)	۳۳
سطوح ریه	۳۴
حدود ریه‌ها	۳۵
مجاورات ریه‌ها	۳۶
تیموس (Thymus)	۳۹
قلب (Heart)	۳۹
اسکلت فیبروز (Fibrous skeleton)	۴۱
صداهاى قلب	۴۵
عروق قلب	۴۶
مری (Oesophagus)	۴۹
سمپاتیک و پاراسمپاتیک	۵۰
اعصاب مغزی	۵۴

فصل پنجم: گردن

طحال (Spleen) ۸۹

جدار خلفی شکم (Posterior Wall) ۹۰

کلیه (Kidney) ۹۱

لایه‌های در برگیرنده ی کلیه ۹۲

ساختار درونی کلیه ۹۳

عناصر موجود در ناف کلیه ۹۴

آئورت شکمی (Abdominal Aorta) ۹۵

شریان مزانتریک فوقانی ۹۷

شریان مزانتریک تحتانی ۹۸

ورید اجوف تحتانی (Inferior Vena Cava) ۱۰۰

ورید باب (Portal Vein) ۱۰۱

انواع شبکه‌های عصبی ۱۰۲

اعصاب شبکه کمری ۱۰۲

سمپاتیک شکم ۱۰۳

سیستم لنفاوی شکم ۱۰۴

فصل چہارم: لگن و پرینہ

۱۰۶.....تهیگاهی (Ilium)
 ۱۰۸.....شرمگاهی (Pubic)
 ۱۰۹.....نشیمنگاهی (Ischium)
 ۱۱۰.....خاجی (Sacrum)
 ۱۱۱.....لگن حقیقی و کاذب (True & False Pelvic)
 ۱۱۲.....تفاوت لگن زن و مرد (Male & Female Pelvic)
 ۱۱۳.....عضلات ناحیه لگن (Pelvic Muscles)
 ۱۱۴.....دستگاه تناسلی مرد (Male genital system)
 ۱۱۸.....پروستات (Prostate)
 ۱۲۰.....قسمت‌های پیشابراه
 ۱۲۱.....دستگاه تناسلی زن (Female genital system)
 ۱۲۱.....رحم (Uterus)
 ۱۲۲.....دهانه رحم (Cervix)
 ۱۲۴.....لوله رحمی (Fallopian Tube)
 ۱۲۴.....تخمدان (Ovary)
 ۱۲۵.....عضلات ناحیه پرینه (Perineum muscle)
 ۱۲۸.....مثانه (Urinary bladder)
 ۱۲۹.....مقعد (Anus)
 ۱۳۰.....خون‌رسانی مقعد
 ۱۳۲.....عصب‌گیری مقعد
 ۱۳۲.....عصب‌رسانی ناحیه ی رُنی‌تال

عضلات اطراف بینی.....	۱۹۵
عضلات اطراف دهان.....	۱۹۶
عضلات جونده (Master Muscles).....	۱۹۸
عضلات Pterygoid.....	۱۹۹
مفصل TMJ.....	۲۰۰
شریان های صورت.....	۲۰۰
تخلیه وریدی صورت.....	۲۰۳
دهان (Mouth).....	۲۰۳
عصب گیری زبان.....	۲۰۴
دندان ها (Teeth).....	۲۰۵
غدد بزاقی (Salivary Glands).....	۲۰۶
غده بناگوشی (Parotid Gland).....	۲۰۶
کام.....	۲۰۷
عصب مندیولار (تحت فکی).....	۲۰۸
عصب ماگزیلاری.....	۲۰۸
بینی (Nose).....	۲۱۰
بینی خارجی (External Nose).....	۲۱۰
دیواره خارجی بینی.....	۲۱۱
خون گیری بینی.....	۲۱۲
عصب دهی بینی.....	۲۱۲
چشم (Eye).....	۲۱۳
حفره اربیت.....	۲۱۳
ملتحمه (Conjunctiva).....	۲۱۳
عضلات چشم.....	۲۱۴
عصب دهی چشم.....	۲۱۶
سیستم اشکی (Lacrimal system).....	۲۱۶
ساختار کره چشم.....	۲۱۷
گوش (Ear).....	۲۱۸
گوش خارجی (External Ear).....	۲۱۸
گوش میانی (Middle Ear).....	۲۱۸
گوش داخلی (Internal Ear).....	۲۱۹
مکانیسم شنوایی.....	۲۲۰
مجاری نیم دایره ای (Semicircular Duct).....	۲۲۱
مکانیسم تعادلی.....	۲۲۱

موضوع نما

منابع

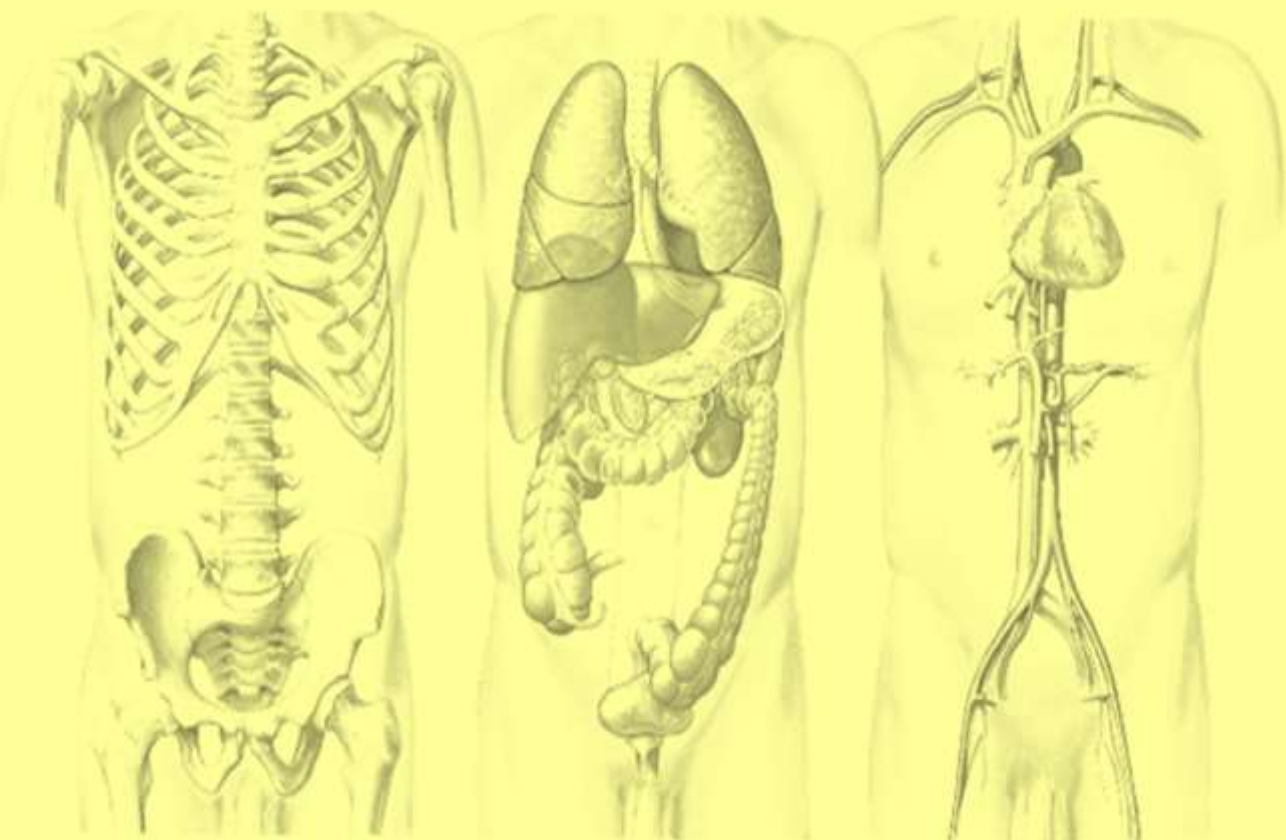
غضروف انگشتری (Cricoid Cartilage).....	۱۶۴
عضلات حنجره (Laryngeal muscle).....	۱۶۵
حدود تارهای صوتی حقیقی.....	۱۶۶
غده تیروئید (Thyroid Gland).....	۱۶۸
خون رسانی تیروئید.....	۱۶۸
مشکلات تیروئید (Thyroid Problem).....	۱۷۰
عقددهای لنفاوی در سر و گردن.....	۱۷۰
غدد پاراتیروئید (Parathyroid Gland).....	۱۷۱
نای (Trachea).....	۱۷۲

فصل ششم: سر و صورت

جمجمه (SKULL).....	۱۷۴
استخوان پیشانی (Frontal Bone).....	۱۷۴
استخوان پرویزنی (Ethmoid Bone).....	۱۷۵
استخوان پروانه ای (Sphenoid Bone).....	۱۷۶
کرانیوم قدامی (Anterior Cranium).....	۱۷۷
کرانیوم میانی (Middle Cranium).....	۱۷۷
کرانیوم خلفی (Posterior Cranium).....	۱۷۸
استخوان گیجگاهی (Temporal Bone).....	۱۷۹
استخوان آهیانه (Parietal Bone).....	۱۸۱
استخوان پس سری (Occipital Bone).....	۱۸۲
استخوان های صورت (Face Bones).....	۱۸۳
استخوان فک فوقانی (Maxillary Bone).....	۱۸۳
استخوان کامی (Palatine Bone).....	۱۸۴
استخوان بینی (Nasal Bone).....	۱۸۵
استخوان گونه ای (Zygomatic Bone).....	۱۸۵
استخوان تیغه ای (Vomer Bone).....	۱۸۶
استخوان اشکی (Lacrimal).....	۱۸۷
سینوس های جمجمه (Sinuses).....	۱۸۷
فک تحتانی (Mandible Bone).....	۱۸۹
سطح داخلی مندیبل.....	۱۹۰
استخوان لامی (Hyoid Bone).....	۱۹۱
پتریگو پالاتین (Pterygopalatine).....	۱۹۲
ارتباطات حفره پتریگو پالاتین.....	۱۹۳
صورت (Face).....	۱۹۴
عضلات سر.....	۱۹۴
عضلات گوش.....	۱۹۴
عضلات اطراف چشم.....	۱۹۴

اصطلاحات پایه در آناتومی

فصل اول

کلیات

وضیعت تشریحی (Anatomical Position)

اصطلاحات تشریحی

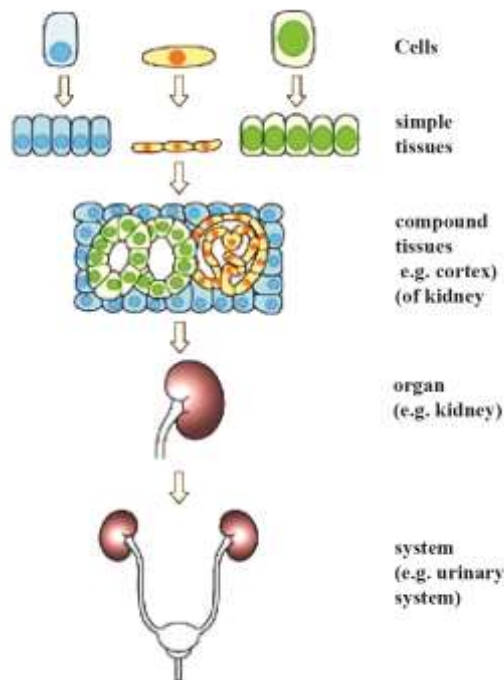
صفحات و خطوط فرضی در آناتومی

کلیات

علم تشریح یا آناتومی، علم شناخت اعضای بدن از لحاظ ماکروسکوپی و بررسی جغرافیای بدن انسان می‌باشد. آناتومی از دو کلمه Ana به معنی بدن و Tomy به معنی بریدن تشکیل شده است. این علم سابقه‌ای به قدمت خلق بشر دارد.

به طور کلی بدن انسان از سلول‌ها تشکیل شده، از کنار هم قرار گرفتن سلول‌ها بافت‌ها شکل می‌گیرند، به طور کلی چهار بافت اصلی در بدن وجود دارد، بافت پوششی، بافت همبند، بافت عضلانی و بافت عصبی. تجمع بافت‌ها در کنار یکدیگر اندام‌ها را به وجود می‌آورد مانند کلیه. از همراهی اندام‌ها، سیستم‌ها شکل می‌گیرند (شکل ۱-۱).

در بررسی آناتومی بدن تقسیمات مختلفی وجود دارد ولی رایج‌ترین این روش‌ها تقسیم بندی بدن بر اساس چایگاه آن‌ها است، که شامل سر و صورت (Head & Neck)، گردن (Neck)، تنه (Trunk) اندام فوقانی (Upper Limb) و اندام تحتانی (Lower Limb) می‌باشد. تنه دارای اجزای کوچکتری با نام‌های قفسه سینه (Thorax)، شکم (Abdomen)، لگن و پرینه (Pelvis & Perineum)، می‌باشد.

شکل ۱-۱. واحدهای ساختاری بدن انسان